

az elemzési eredményeket, valamint a lelőhely előzetes közlését az Alba Regia múzeumi folyóiratban tervezzük megjelentetni.

A régészeti feltárást Savanyú Bálint régész irányította. Munkatársak: Pozsgai Helga régész, Kovács Dömötör, Major Tibor, Gruming Dia és Varjaskéri Máté Balázs régésztechnikusok.

SAVANYÚ BÁLINT – POZSGAI HELGA

323. Székesfehérvár, Maroshegy (Székesfehérvár, Borszéki utca 72.) (KÖH 22182)

(Fejér megye) I

2014 májusában a Szent István Király Múzeum munkatársai próbafeltárást végeztek Székesfehérváron a Borszéki utca 72. sz. alatt. A kapcsolódó lakóház építkezése a Székesfehérvár–Borszéki utca–Szalontai utca köze lelőhely É-i részén folyt. A környéken a korábbi ásások alkalmával több korszak (bronzkor, középkor, késő középkor) települési objektumait, valamint szórvány római leleteket és középkori erődítés nyomait figyelték meg.

A jelenlegi építkezés egy közel 78 m²-es területen zajlott, melyen összesen három régészeti jelenséget sikerült azonosítani. Az ásás során a feltárt gödrökből valamint azok környékéről nem került elő régészeti leletanyag, a feltárt jelenségek kora ismeretlen.

Munkatársak: Gruming Diána, Savanyú Bálint.

SZÖLLÖSY CSILLA

324. Székesfehérvár, Városház tér 5. (KÖH 25356)

(Fejér megye) Á, Kö, Kk, Tö, Kú, Ú

2014. július 7–25 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Régészeti Tanszéke Türk Attila ásátásvezető régész vezetésével tudományos tervásatást végzett Székesfehérvár, Városház tér 5. sz. (hrsz. 135) ingatlanon a püspökség kertjében, amely korábban, mint Székesfehérvár–Püspökkert lelőhely ismert.⁹⁰ A feltárás által érintett lelőhelyek: *Püspökkert* (KÖH: 25356), *Püspökség pincéje* (KÖH: 25357), *Lakatos utca 7.* (KÖH: 28617), *Belváros teljes területe* (KÖH: 53452)⁹¹.

A feltárás 100 m²-es területen, négy szelvényben folyt a Püspökkert ÉNy-i, Lakatos utca 7. sz. ingatlannal közös kerítésszakaszánál (K–Ny-i irányú), ahol a középkori és kora újkori város- és várfalak maradványait feltételezte a korábbi kutatás. A szelvényekben 1,5–1,7 m mélységig barokk kori (18. század utolsó évtizede) átépítési és feltöltési munkák során létrejött feltöltési rétegek voltak, melyekből szórványosan kerültek elő középkori kerámialeletek. A 2014/1–3. szelvényben ez alatt jelentkező sárga homogén agyagréteg kizárólag késő középkori régészeti leleteket tartalmazott.

A 2014/1–2. szelvényben, a jelenlegi kerítésfal alatt három különböző időben, részben egymásra épült, K–Ny-i irányú falat lehetett elkülöníteni. Felülről az első (2014/1/1. f.) durva mészkövekből épült fehér habarccsal -30 cm-ig (járószinttől mérve), melyet valószínűleg a kora újkorban húzták rá az alatta lévőre. Egy nyílás tagolta, melynek kerete faragott mészkőtömbökből

állt. Az alatta húzódó falszakasz (2014/1/2. f.) -30 cm-től (járószinttől mérve) indult, durva mészkövből, másodlagosan felhasznált, faragott kövekből emelték szürkésfehér, kőszemcsés habarccsal. Ez alatt -1,2–3 m mélységig megtaláltuk a 13. századi vár- és városfal részletét, mely egy nagyobb, kerekdedebb mészkőtömbökből és kisebb lapos kövekből, sárga, téglaröleményes habarcsba rakott, vegyes falazatú kőfal. A felette lévő fal D-i falsíkjától 60 cm-es szélességben terjedt ki. Alsó, szélesebb szakasza -260 cm-en (járószinttől mérve) jelentkezett. A 2014/2. szelvényben erre merőlegesen befordulva, erősen bolygatott falszakaszként (2014/2/1. f., szélessége 115 cm) folytatódott a 2014/1/2. fal, mely a kutatóárok teljes hosszában végigfutott É–D-i irányban. A 13. századi várfal vágta ezt a falat, a falak visszabontása miatt azonban nem határozható meg az építkezés menete és a korábbi fal középkori visszabontásának mértéke. A széleit nagyobb és hosszúkásabb kötömbökből építették, míg a falbelső ezeknél kisebb törtkövekből állt fehér habarcsba rakva. A K-i falsíkja nem ismert, mert a kutatóárokban a fal melletti szűk helyen biztonsági okokból nem lehetett mélyebbre ásni. Az elomlott K-i falszél azonban azt jelentheti, hogy itt még felmenő falszakasz volt, amely kiomlott a földfelszínre. Biztonsági okokból azonban ezt sem tudtuk megkeresni. A fal a legkorábbi vár- illetve városfal lehet, keltezését csak további ásás és keltező eréjű leletek tennék lehetővé. A megerősítendő céljából egy újabb falat emeltek a Ny-i oldalához (2014/2/2. f.) törtkövekből, sárga habarcsba rakva. A szelvény D-i végében egy K–Ny-i irányú, mészkövből és téglából épült, újkori fal (2014/2/4. f.) húzódott, mely ráépült a 2014/2/1–2. falakra. A talajradaros felmérés eredménye alapján a 2014/1–2. szelvényben megfigyelt 13. századi várfal a jelenlegi kerítésfallal párhuzamosan fut a már a 18. századi felméréseken is feltüntetett püspökségi épület – ma gazdasági melléképület – K-i oldalfalától K-re 11 m-es távolsáig, majd a Lakatos utca irányába bekanyarodva hagyja el a Püspökkertet.

A 2014/1–2. szelvényektől K-re kijelölt 2014/3. kutatóárok közepén, a K–Ny-i irányú, 13. századi városfalról D-re, kb. 15 m-re egy 2,8×1,5 m-es, további falszakaszokkal összefüggést nem mutató falpillért figyeltünk meg a várfalhoz hasonló építéstechnikával. A pillér DK-i sarkához utólag építettek hozzá egy merőlegesen csatlakozó, téglából rakott, É–D-i irányú falat egy téglasor szélességben. Ez utóbbiak mélységükből és a téglák jellegéből következően újkoriak.

A 2014/3/D. szelvény középső részében, -150 cm-en (járószinttől mérve) lévő, Ny–K-i tájolású csontváz feküdt a bal oldalán. A rajta lévő kövek erősen megrongáltak. A jobb csuklóján egy vasbilincset viselt. Sírgödörre, koporsóra utaló nyom nem volt. A környezetéből keltező lelet nem került elő, de a barokk feltöltés előtti földfelszín közelében feküdt, a 17. században kerülhetett ide, még mielőtt a prépostság újra birtokba vette volna a területet.

Munkatársak: Bojtár Erzsébet, Bukva Ákos, Langer Dániel, Léhner Zita. Fotogrammetria és 3D lézér szkennelés: Salisbury Régészeti Kft.

TÜRK ATTILA – REICH SZABINA

325. Székkutas, Veres-Kutas és Szőke-Halmi dűlő (Székkutas 48. lelőhely) (KÖH 33703)

(Csongrád megye) Sza, Á, I

A Csongrád Megyei Kormányhivatal Szegedi Járási Hivatal Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal előírása alapján,

90 Kralovszky Alán: Az 1969. év régészeti kutatásai. Régészeti Füzetek I. No. 23. (1970) 99.; Uő.: Az 1979. év régészeti kutatásai. Régészeti Füzetek I. No. 33. (1980) 86.

91 A lelőhelyet érintő korábbi jelentést lásd: RKM 2013, 119.